

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Raională

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Scenă din baletul lui Arif Melekov „Legenda dragostei” care se bucură de mare succes pe scena Bolșoiului.

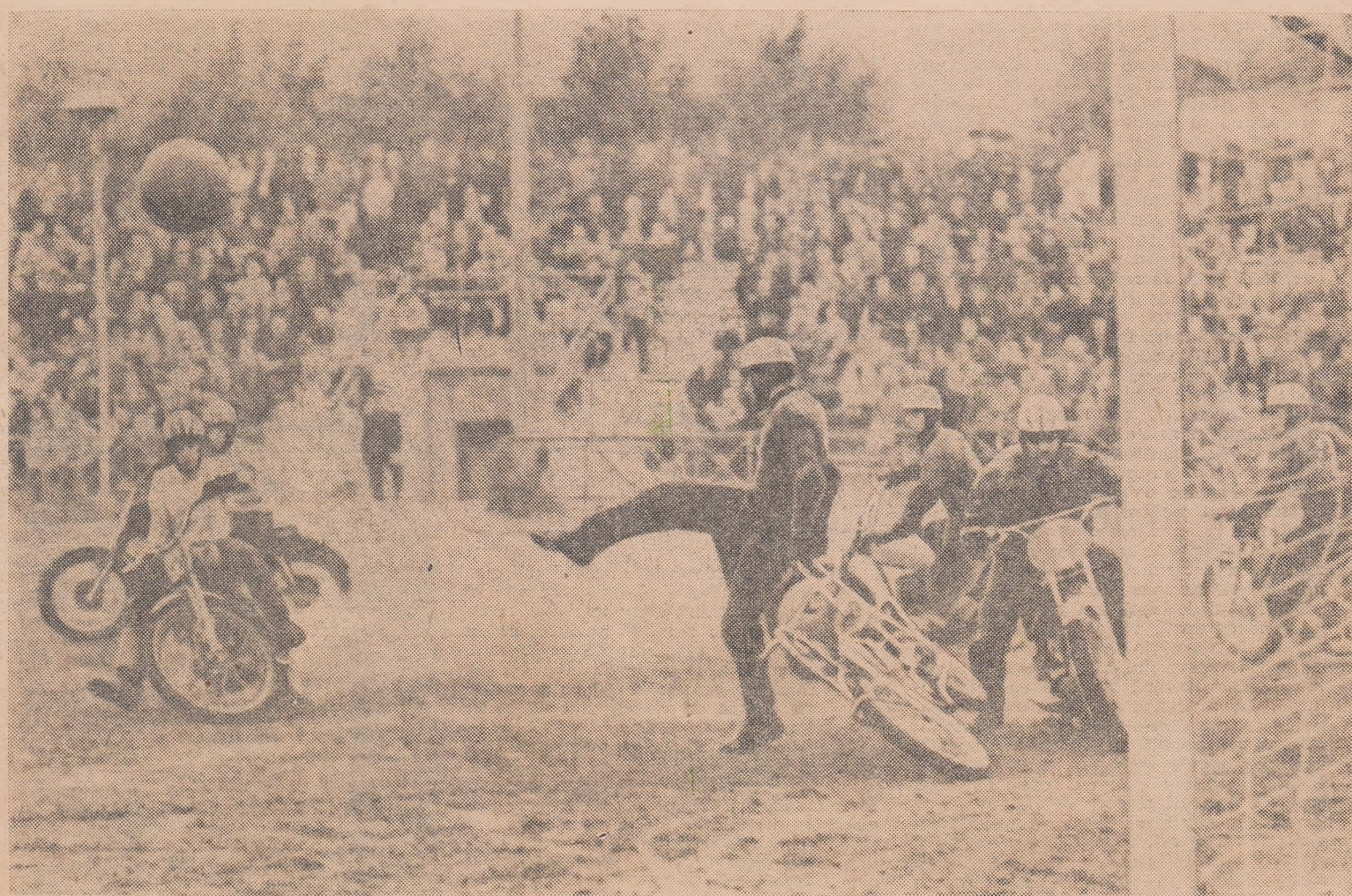
Din sumar:

**De ce e viața
colorată?**

— Rapidul fantomă

Apa capătă titluri de noblete

— Note răzlețe din Belgia de LEONID LENCI

Coduri
cifrate

Efecte
„tari”

Ultima
șansă

ANUL XXI

40

(1072)

1 octombrie 1965

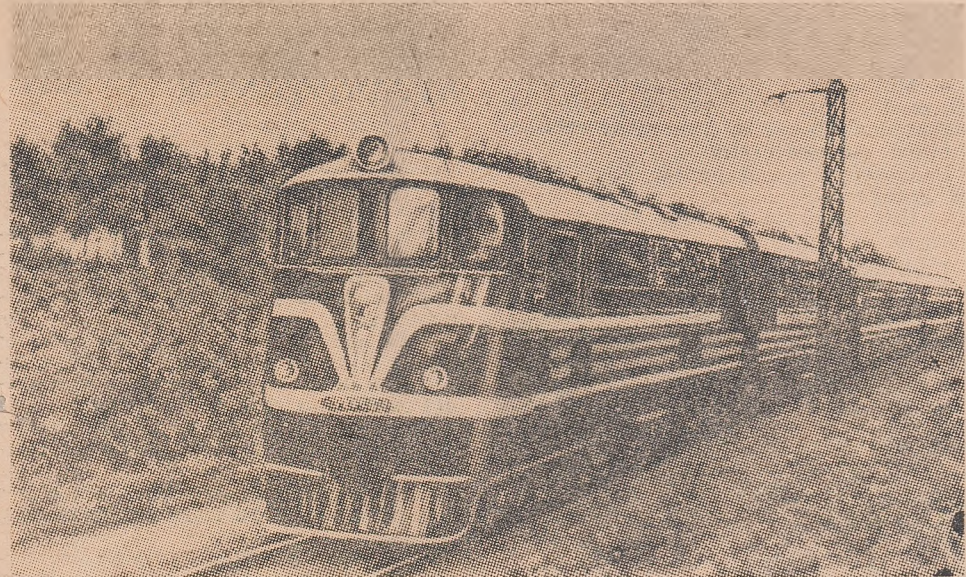
12 pagini, 1 leu

A început primul campionat sovietic de motobal. Întâlnirea dintre echipele Moscovei și Leningradului s-a soldat cu un scor egal: 1-1.

Rapidul fantomă

Luncind în pe șine, rapidul părăsește Leningradul cu destinația Moscova. Curind începe să prindă viteză: 120, 160 de kilometri pe oră... „Aurora” străbate distanța dintre cele două orașe în numai cinci ceasuri! E posibil oare ca viteza să fie în continuare sporită? La această întrebare, specialiștii sovietici răspund afirmativ.

De altfel, se pare că problema a și fost soluționată. În atelierul de proiectare a uzinelor de vagoane din Riga a fost conceput un nou mijloc de tracțiune, un tren electric supraerodinamic, care va desfășura o viteză încă neegalată: 200—250 kilometri pe oră! Așa că, într-un viitor

Moderne trenuri electrice străbat cu viteze amețitoare distanțe uriașe.

apropiat, anume în 1970, distanța Moscova — Leningrad va putea fi străbătută în nici patru ore.

Trenul va fi dotat cu fotolii comode pe pivot, cu spătar rabatabil și va avea interiorul plăcut cu ornamente decorative colorate în tonuri luminoase, confecționate din produse plastice și alte materiale sintetice, o instalație automată de aer condiționat, de asemenea un circuit telefonic prin mijlocirea căruia călătorii vor putea menține legătura directă cu Moscova și Leningrad. Ceea ce este însă mai important, locomotiva va fi echipată cu o complicată instalație electronică, un robot urmând să conducă trenul aproape de-a lungul întregului parcurs.

Imaginați-vă o viteză de 200 kilometri pe oră. Aceasta înseamnă, cu aproximație, 50 metri pe secundă! Cu toate acestea, dacă un semafor, să zicem, indică culoarea roșie, sau dacă pe linie s-a ivit ceva, robotul electronic informat de canalele telemecanice va alege instantaneu modul de frinare cel mai eficace în fiecare caz concret. Garnitura e alcătuită din două vagoane cu opt motoare și două vagoane fără motor, ermetice și construite dintr-un aliaj ușor de aluminiu. La realizarea ei conlucrează savanții și inginerii de la Institutele de transporturi feroviare din Moscova și Leningrad, precum și o serie de întreprinderi.

Datorită modernizării căilor ferate traficului feroviar în U.R.S.S. a sporit cu 80—90 miliarde de tone/km anual, pentru ca în 1964 să totalizeze impresionanta cifră de 1 850 miliarde tone/km! Cu alte cuvinte pe căile ferate sovietice, care prin lungimea lor reprezintă 10 la sută din rețeaua mondială, se efectuează aproximativ 45 la sută din traficul întregii lumi.

Am vorbit aici despre unul din proiectele savanților și inginerilor sovietici privind viitorul apropiat. Totuși încă de pe acum materialul rulant sovietic se eviden-

țiază prin înaltele lui caracteristici. Pe liniile principale trenurile de călători circulă cu viteze cuprinse între 100—200 kilometri pe oră. E cazul, de pildă, al garniturilor de pe liniile Moscova — Tbilisi, care astăzi parcurg distanța dintre cele două orașe în numai 40 de ore în loc de 54 în urmă cu doi ani și Moscova—Vladivostok, pe care durata traiectului a fost redusă cu două zile etc.

În bună măsură, toate aceste progrese se datoresc electricității căilor ferate, puternicelor locomotive electrice intrate în ultimul deceniu în funcțiune și, desigur, calității materialului rulant care permite atingerea unor viteze superioare. Actualmente, Uniunea Sovietică dispune de 22 500 km de linii ferate electrificate, mai mult decât oricare altă țară din lume, în fiecare an tracțiunea electrică extinzându-se cu încă 2 000 km. Spre sfârșitul a-

nului 1964 a fost dată în folosință o nouă linie, Moscova — Gorke — Sverdlovsk, iar recent au fost electrificate și căile ferate din bazinele miniere Krivoi Rog, Doneț și Karaganda. În același timp continuă lucrările pe traseul Moscova — Kiev, iar lucrările de electrificare a liniei trans-europene Donbas — Lvov — Ciop — Praga și liniei Taișet — Abakan sînt pe cale de a fi terminate.

Pînă la sfârșitul anului în curs, lungimea liniilor ferate electrificate sovietice va atinge impresionanta cifră de 25 000 km.

COMERT

Prînz cu automate

În cele ce urmează va fi vorba de un bufet, dar nu dintre cele obișnuite. Neobișnuitul începe chiar de la ușă. De cum intri, te izbește faptul că, oricît ai căuta, nu vei afla aici nelișitul personal al unităților din această categorie: ospătari, casier, bufetier, femei de serviciu. După ce s-a ospătat, vizitatorul așează tava cu veselă pe o bandă rulantă. Pe pereți lițăresc neconținut becuri și inscripții pentru inițierea vizitatorilor.

Așa, de pildă, cine dorește să consume cafea sau cacao introduce o monedă în dispozitivul automat cu inscripția respectivă și e servit „prompt și conștiincios”. Alături se află automatul pentru înghețată care înlocuiește cu succes trei vânzătoare. Și aici procedeul este la fel de simplu. De partea cealaltă se înșiruie automatele pentru vânzarea gustărilor, care se remarcă prin capacitate sporită și siguranță în exploatare mai mare față de modelele precedente.

Proiectanții originali unități, colaboratori ai unui institut de cercetări moscovit, și-au propus să renunțe la serviciile obișnuitului personal înlocuindu-l cu mașini automate. Acestea, pe lingă că servesc de la primul fel pînă la desert, au grijă să schimbe consumatorilor bani, să țină contabilitatea bufetului și multe altele.

O singură funcție, dintre cele obișnuite nu a putut fi „automatizată”. Administratorul nu a putut fi înlocuit de o mașină. Are însă multe ajutoare mașini. El urmărește în permanență indicațiile aparatelor și pe baza lor face comenzi.

Bufetul automat descris se află deocamdată în fază experimentală. Dar el atrage încă de pe acum numeroși consumatori.

MATERIALE DIDACTICE

600 de surprize

În întreaga Uniune Sovietică școlile și-au deschis porțile și în clase, amfiteatre sau în laboratoare elevii studiază acum cu siguranță pentru a-și însuși noi cunoștințe. Anul acesta însă, atât munca lor cît și a profesorilor va fi mult facilitată: s-au luat măsuri de dotare a școlilor cu o serie de noi mașini-unelte, mecanisme și aparate în miniatură, reprezentînd ultimele realizări ale științei și tehnicii, necesare studierii unor discipline ca electronica, optica, mecanica etc. Printre modelele-miniatură puse recent la dispoziția elevilor sovietici se numără un automobil teleghidat care poate fi pornit, stopat și manevrat în toate direcțiile, un dispozitiv care, cu ajutorul unui fotoelement triază piese detașate după culoare, o bandă rulantă dotată cu un contor automat pentru numărarea pieselor, un dispozitiv care permite măsurarea timpului cu o precizie de o sutime de secundă ș.a.

De un deosebit interes printre elevi s-au bucurat mai ales diodele și triodele care înlesnesc cunoașterea funcționării și structura aparatelor cu vid, modelele perfecționate ale redresorilor de curent electric cu transistori, generatoarele sonice și aparatele pentru studierea proprietăților articolelor electrice, precum și un aparat neobișnuit, care le-a trezit entuziasmul. Este vorba de un reproducător al pronunțării cuvintelor străine, primul dintr-un ansamblu de aparate și mașini pe cale de a fi pus la punct în vederea ușurării muncii profesorilor care predau limbi străine. Acest aparat va permite ca de la catedră să se lucreze simultan cu un elev și cu întreaga clasă!

Pentru actualul an școlar de învățămînt, industria sovietică de material didactic a produs peste 600 de felurite aparate.

INDUSTRIE EXTRACTIVĂ

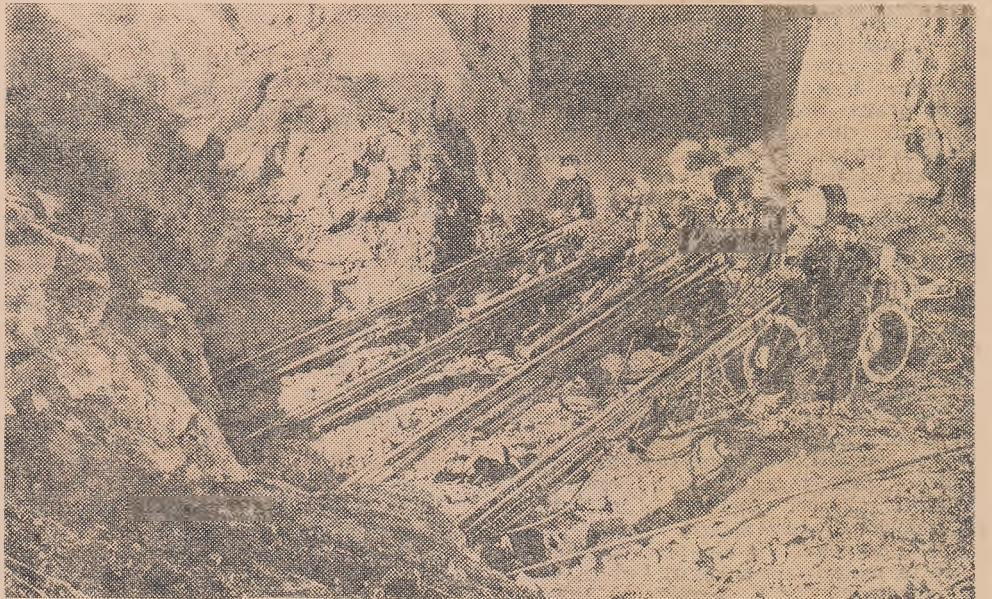
152 milioane tone anual!

1958 — 88,8 milioane tone; 1964 — 145,6 milioane tone. Sînt două cifre grăitoare, care demonstrează concludent puternica dezvoltare pe care o cunoaște Uniunea Sovietică în domeniul extracției prețiosului minereu de fier, atât de necesar industriei. Dar anul acesta? În 1965, prevăd încă de pe acum statisticile, în U. R. S. S. extracția minereului de fier va depăși 152 milioane tone!

Ce reprezintă, însă, această bază? În partea europeană a țării — bazinul de la Krivoi Rog din Ucraina și anomalia magnetică de la Kursk din regiunea centrală, în răsărit zăcămintele din Ural, bazinul Kustanai din Kazahstan, rezervele de minereu de fier din bazinul Angarei, în Siberia.

Pentru deplina valorificare a acestor zăcămintele specialiștii au depus eforturi susținute, îndeosebi în ce privește accelerarea ritmurilor de dare în exploatare. În ultimii ani, în bazinul Krivoi Rog a fost realizat un sistem de combinate de inobilare a minereului, a căror capacitate totală va atinge 70 milioane tone de minereu de fier brut anual. Recent a intrat în funcțiune și primul element al combinatului de inobilare a minereului de la Inguleț.

Și bazele din Ural și-au sporit considerabil producția. Anul acesta a fost inaugurat importantul combinat de inobilare de la Kacikanar, a căruia capacitate totală va fi de 33 milioane tone minereu brut

Tehnica nouă e stăpînină în adîncurile minelor

CONSTRUCȚII DE MAȘINI

Dinastia „IJ”

Pe drumurile globului circulă azi aproximativ 25 milioane de motociclete. Din cinci una este de construcție sovietică. Iar dintre motocicletele sovietice fiecare a treia își ia startul la Ijevsk.

Faima „IJ”-urilor a trecut de mult hotarele țării. Unele firme străine nu vînd motociclete țării situate mai la nord sau mai la sud de o anumită zonă. Pe cînd „IJ”-urile pot fi întâlnite pe drumurile Finlandei ca și pe cele ale Ghanei. Iar pentru a avea o imagine a rezistenței mașinilor produse la Ijevsk e suficient un singur exemplu. O motocicletă „IJ” și produsele similare a două dintre cele mai mari uzine constructoare de mașini din lume au pornit într-o competiție pe distanța de 30 000 de kilometri. După 19 000 de kilometri rivalii mașinii sovietice au abandonat fiind cu desăvîrșire inutilizabili. În timp ce robustul „IJ”, după ce parcursese întreaga distanță, arăta la fel ca în clipa startului.

„IJ-1”, întemeietorul dinastiei, a părăsit porțile uzinei în 1928. În anii următori copiii, nepoții și strănepoții lui au luat cu asalt drumurile Turkmenei, făcînd curse de probă în condițiile grele ale deșertului. Modernele „IJ-Planeta” și „IJ-Jupiter” sînt mlădițe ale dinastiei, reprezentînd generația a zecea. Ele sînt cunoscute lumii întregi.

Astăzi de pe banda rulantă a uzinei din Ijevsk coboară o motocicletă la fiecare minut și jumătate. La începutul benzii urcă doar scheletul viitoarei mașini, dar în cîteva minute ea își capătă mușchii transmisiei, nervii firelor electrice, picioarele iuți ale roților, ochii farurilor și, o dată ajunsă la celălalt capăt al benzii, motocicletă este gata să pornească în cea mai lungă cursă.

Acesta este prezentul. Viitorul se va întruchipa în mașini mai puternice cu 1,5—2 cai putere decât predecesorii lor și cu viteze sporite. Pentru ele 110 kilometri pe oră nu vor mai constitui o limită. Noile mașini se vor mai deosebi de cele actuale și prin aceea că vor avea butucul roții turnat în loc de sudat, frînele mai sigure, amortizorul demontabil și, în general, vor fi mai confortabile. De asemenea, vor avea un consum redus la sută de kilometri.

În atelierul experimental noile mașini se confecționează potrivit comenzii „croitorilor” — proiectanți și esteticieni. Fiecare piesă se lucrează separat. Cînd motocicletă este gata, ea parcurge mai întîi un drum foarte scurt, pînă la stația de probă. Aici fiecare piesă este examinată de mașini de precizie.

Ele trec mai multe examene pe standurile de probă din laboratoare și apoi mai „absolvă” un examen pe diverse drumuri. Numai după ce au primit calificativul maxim la toate probele li se „înmînează” diploma, aprobarea pentru începerea producției lor de serie.

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(XXI)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă, și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar hitlerist.

După ce petrece o vreme în Germania, spre a câștiga încrederea autorităților naziste, în septembrie 1933 Sorge se stabilește în Japonia și ia legătura cu viitorii săi colaboratori, organizând grupul „Ramzai”. Datorită unei activități asidue, perseverente, el izbutește să-și creeze fama de cel mai bun corespondent german din Japonia și de nazist infocat, lucru care-l ajută să pătrundă în tainele diplomației și statelor majore hitleriste și japoneze.

În cele din urmă, însă, după opt ani de muncă neîntreruptă și de răsunătoare succese, grupul este descoperit de către poliția japoneză, care arestează pe toți cei cinci membri ai lui.

(Urmare din nr. trecut)

Lingă Ranran se afla un anuar german. Percheziția fu foarte minuțioasă, dar nu aduse nici un fel de probe împotriva lui Sorge.

Yosikava condusese și perchezițiile la ceilalți arestați. La comerciantul german Max Klausen se găsisse un emițător pe unde scurte, la Vukelici se descoperise un microfilm cu negativele unor documente secrete, dar la doctorul Sorge nu se găsi nimic. Abia mai târziu Yosikava atrase atenția asupra faptului că la Klausen și Vukelici se aflau aceleași anuare germane ca și la Richard Sorge. Ce putea să însemne aceasta? Nu cumva un cifru?

În cele din urmă fu găsită cheia emisiunilor clandestine care de ani de zile porneau în eter din Japonia.

La ambasada germană vestea arestării lui Richard Sorge produse stupeoare. Generalul Ott, care de obicei vorbea încet de data aceasta zburta prin birou.

— Vor să ne învrăbească cu Japonia! — țipa el. Voi stăruți ca Berlinul să rupă relațiile diplomatice cu Tokio... E îngrozitor, nemaiauzit — cică Sorge este agent sovietic! Azi îl arestează pe Sorge, mâine mă vor aresta pe mine. E o ofensă adusă națiunii... Ascultă, Meisinger, te vei duce imediat la „Kempeitai”, la generalul Nakamura și vei cere eliberarea lui Sorge. Colonelul Meisinger stătea smîrnă, cu pumnii săi puternici înfipți în șold:

— Sint gata, domnule ambasador, să devastez întregul „Kempeitai” japonez. E o chestiune de onoare pentru un SS-ist! Voi fi pînă la capăt de partea lui Sorge.

— Da, da! Acționează în numele dumitale și al meu! Eu mă duc imediat la Ministerul Afacerilor Externe. Știi ce am să le spun! Doctore Meisner, redactează o telegramă pe tonul cel mai ferm pentru Berlin. Naiba mai știe ce-o fi și asta! Trebuie să-l informăm pe führer...

La Ministerul Afacerilor Externe, ambasadorul german fu primit de noul ministru, Togo. Acesta fu politicos, prevenitor, dar neînduplecat, și respinse ferm cererea generalului Ott.

— Domnule ambasador — îi spuse Togo — sint mîhnit ca și dumneavoastră, dar e vorba de un lucru foarte serios... Dispoziția pentru arestarea lui Sorge a fost semnată de primul-ministru, generalul Todzio. Dovezile sint incontestabile — Richard Sorge este acuzat de spionaj în favoarea Rusiei Sovietice... Respectele mele, domnule ambasador...

— V-ați pierdut mințile! — izbucni Ott, încalcînd tactul diplomatic.

— Presupun că domnul ambasador este prea tulburat dacă recurge la astfel de expresii... Sint gata să vă scuz.

Togo se ridică în picioare. Ministrul dădea a înțelege că audiența se sfîrșise.

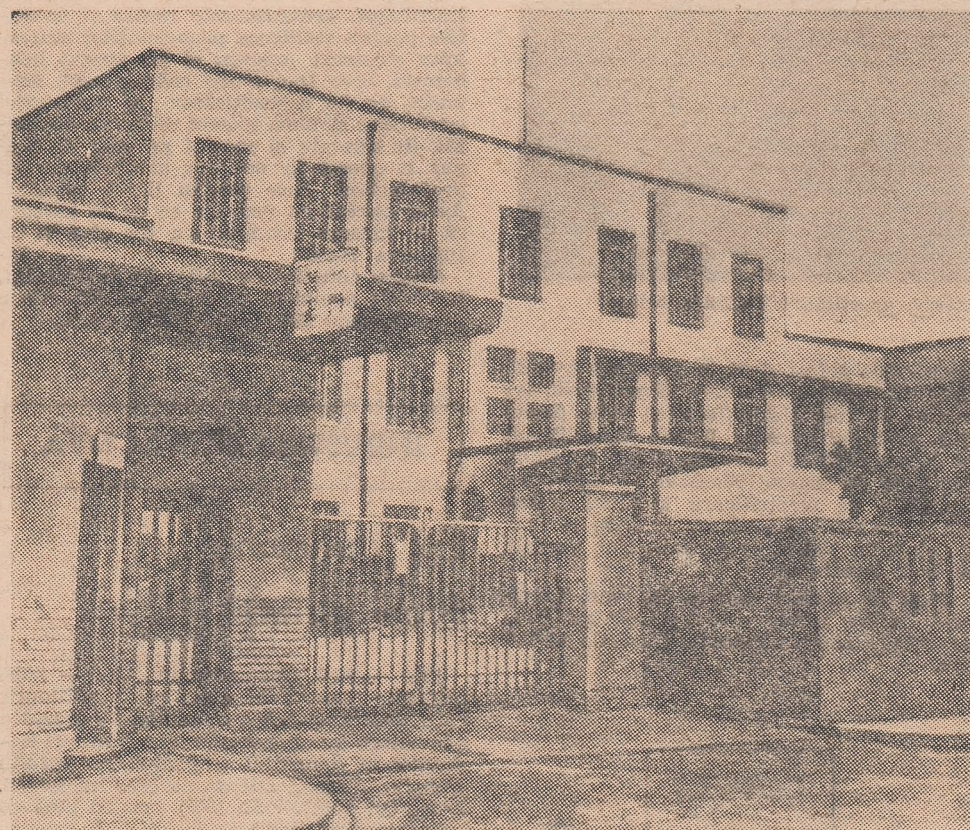
Singurul lucru pe care-l obținuse Ott era o întâlnire cu Sorge la închisoarea Sugamo. Togo făgăduise să aranjeze aceasta cu autoritățile polițienești. Ambasadorul nu putea crede nici în ruptul capului că cel mai bun prieten al său, doctorul Sorge se afla în slujba spionajului sovietic. Nu era nici Ott un novice în materie de spionaj și se pricepea și la oameni. Ott îl cunoștea pe Richard de vreo zece ani, și într-o anumită măsură îi și datora numirea în funcția de ambasador în Japonia.

Nici mai târziu, la multă vreme după ce fusese îndepărtat din post din cauza acestei întâmplări de neînțeles pentru el, lui Ott încă nu-i venea să creadă.

— Sorge — spion sovietic? Au innebunit! — țipa el. Cu neputință. Il cunosc destul de bine.

În închisoarea Sugamo

Ambasadorul german continua să se agite, manifestîndu-și indignarea. Nemul-

Inchisoarea Sugamo din Tokio unde au fost întemnițați și executați Sorge și Ozaki

țumit de convorbirea cu ministrul afacerilor externe, Togo, se duse la primul-ministru, Todzio, făcu o vizită fratelui împăratului. Dar fără nici un rezultat.

O informare amănunțită fu trimisă la Berlin, cu recomandarea insistenței de a se exercita presiuni diplomatice asupra Japoniei, cerîndu-se eliberarea lui Sorge. Ribbentrop răspunse că totul fusese raportat lui Hitler, hotărîrea urma să fie luată.

Obersturmbannführerul Meisinger nu mai ieșea din cabinetul său, amenința cu trimiterea în lagăr a oricărei persoane care ar pronunța o singură vorbă injurioasă împotriva lui Richard... Meisinger se trudise să întocmească un raport pe 22 de puncte, care dovedea că Richard Sorge nu putea fi vinovat cu nimic. Acest document fu predat la „Kempeitai”, generalului Nakamura. Meisinger înaintă rapoarte lui Himmler, Gestapoului din Berlin și Abwehrului, atotputernicului amiral Cannaris. El ceru șefului Gestapoului, Müller, un certificat de la fișier despre perioada în care Sorge se aflase în Germania.

După cinci zile de la arestarea lui Sorge, ambasadorului i se aprobă o întâlnire cu Richard la vorbitorul închisorii Sugamo. Anchetatorul îl prevenise — arestatului i se puteau pune numai trei întrebări: cum se simte, dacă se socotește vinovat, dacă are nevoie de ceva.

Eugen Ott intră în camera de vorbitor însoțit de trei polițiști japonezi, în timp ce pe ușa opusă fu introdus Sorge. Totdeauna elegant, stilat, proaspăt ras, el purta acum haina de deținut, ghețe mari lăbărțate, părul îi era ciufulit. Richard se comportă demn, ținea capul sus. Lingă el se aflau alți trei polițiști.

Ott dădu să se apropie de Sorge, dar unul din polițiști îl opri cu un gest. Vorbiră de la distanță. Ambasadorul puse prima întrebare:

— Cum te simți, Iki?

— Mulțumesc, nu mă plîng de nimic — răspunse calm Richard.

— Te socotești vinovat?

Japonezii începeau să se impacienteze. — Mi s-a interzis să răspund la această întrebare — arătă Sorge către una din sentinele.

Ott era dezorientat, pentru el era im-

portant ca tocmai la această întrebare să capete răspuns.

— Ce pot face pentru dumneata, Iki?

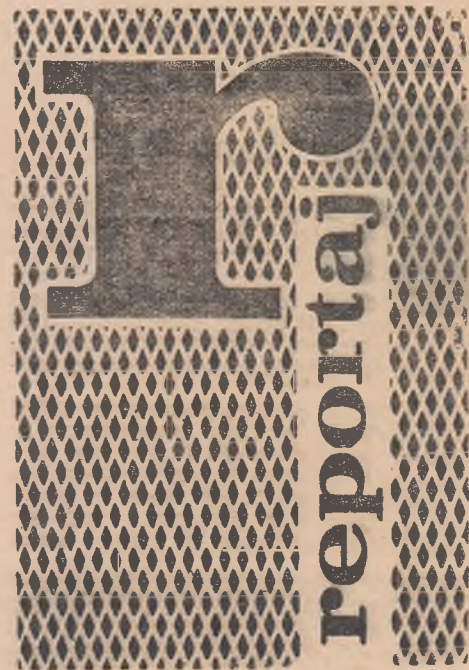
— Mulțumesc, nu-mi lipsește nimic...

Nu cred că ne vom mai vedea, domnule ambasador. Vă rog să transmiteți salutări familiei dumneavoastră.

Convorbirea era încheiată. Ott îi spuse în grabă:

— Uite, m-a rugat soția să-ți predau aceasta.

Unul dintre polițiști se apropie de Sorge

— Aici hotărîsc eu cînd să se ia interogatoriul! — spuse Yosikava. — Totuși, un moment...

Sorge fu scos afară pe culoar. Procurorul îl chemă la telefon pe premierul Todzio, anunțîndu-l că Sorge a recunoscut că e comunist rus și a cerut amnarea interogatoriului.

— În nici un caz! — țipă în receptor primul ministru — continuați interogatoriul pînă la istovirea completă a arestatului! Altfel n-o să obțineți nimic...

Generalul Todzio fusese în jandarmeria militară și știa cum trebuie luat un interogatoriu...

Ancheta continuă, dar după alte cîteva ore nu Sorge era cel istovit, ci procurorul Yosikava.

Sorge nu fu bătut, nici torturat: era interzis să te atingi de un străin — ar fi dat naștere la complicații diplomatice. Numai Branko Vukelici făcea excepție. Era socotit francez, deoarece reprezenta agenția franceză de știri. Și de Franța — țară aflată la pămînt — cine se mai sinchisea? Vukelici îndură cu dirnenie cele mai sălbatice torturi. Bătut și plin de sînge, fu adus în biroul anchetatorului, dar el continua să tacă.

Fu chinuit și bătut și pictorul Yotoku Miilaghi, care era pe moarte. Trupul său bolnav, ros de tuberculoză n-ar fi putut suporta chinuri prelungite.

Richard ceru să i se dea o mașină de scris și un top de hirtie, spunînd că s-a dezobișnuit să scrie de mîna. Disputa arestatului cu administrația închisorii dură mult timp, dar Sorge învinse. Procurorul ordonă să se aducă arestatului o mașină de scris.

Și iată-l, singur într-o celulă, cu mașina la dispoziție. Cu ce să înceapă? Și e oare necesar acest lucru? Da, e necesar! Să afle lumea cum a trăit el și să-i pastreze nepătată amintirea.

Richard începu cu datele oficiale:

„Subsemnatul Richard Sorge, m-am născut la 4 octombrie 1895, la Adjikende, în Caucazul de sud. Tata a fost inginer la o societate petroliferă germană din Baku. Mama era rusoaică, dintr-o familie săracă de muncitori feroviari. Familia are tradiție revoluționară. Bunicul din partea tatii și fratele lui au participat activ la revoluția din 1848...”

Richard nu-și amintea despre primii ani ai copilăriei, despre aceasta îi povestise mama lui, Nina Semeionova, care mai trăia încă la Hamburg, dar nu știa nimic

Yosiko Yamasaki, văduva lui Vukelici și fiul lui, Hiroshi Yamasaki, primesc la Moscova înalta distincție oferită post mortem lui Vukelici.

despre soarta fiului ei. Richard era cel mai tânăr dintre cei cinci copii ai inginerului Alfred Sorge.

I. Korolkov

(Sfîrșitul în numărul viitor)

T

FIZICĂ

Lichidele și electronica

Pare curios faptul că pînă acum electronica era definită ca știința despre procesele bazate pe mișcarea ionilor și electronilor în vid, în gaze și în corpuri solide. Nici un cuvînt despre lichide.

Fizica lichidelor rămîne încă un capitol puțin studiat. Aceasta mai ales datorită imposibilității de a obține un lichid „pur“ cel puțin în sensul în care acest termen este aplicat solidelor și gazelor. Astfel, pe lângă impuritățile provenite din gaze dizolvate în lichid, intervin impuritățile din vecinătatea vasului recipient și cele datorate radiațiilor.

Totuși, există în prezent o serie de rezultate teoretice și experimentale care demonstrează aplicabilitatea lichidelor în electronică. În U.R.S.S. de această problemă se ocupă academicianul A. Frumkin, profesorii P. Iukovțev, P. Mișkivici și alții.

În prezent se poate vorbi nu numai de lichide de tip conductor (electroliti) și dielectric, ci și de cele semiconductoare. În această clasă intră de pildă alcoolurile, coloranții etc.

Se pot imagina deci triode semiconductoare pe bază de lichide. O astfel de triodă este formată dintr-o cuvă în care deasupra unui strat de mercur se toarnă o soluție apoasă de acid clorhidric și sulfat de fier. Mercurul este baza, iar doi electrozi de platină scufundați în lichid joacă rolul de emițător, respectiv de colector. O asemenea instalație e cu totul analoagă triodei cu germaniu.

Cu ajutorul lichidelor se pot construi și toate celelalte elemente ale unei scheme electronice, precum și rezistențe de diferite caracteristici. De exemplu amestecul de benzol cu acid picric cu adăus de alcool etilic dă în funcție de concentrarea adăusului o gamă suficient de largă de rezistențe.

Se pot imagina, de asemenea, redresoare. Un astfel de redresor propus de academicianul A. Frumkin se compune dintr-o celulă de sticlă conținînd o soluție de iodură de potasiu și doi electrozi de platină, unul suficient de mare, altul punctiform. La fiecare alternanță a curenților, electrozii schimbă între ei rolurile de anod și catod; dar reacțiile ce au loc în vecinătatea catodului depind foarte mult de suprafața lui, astfel încît atunci cînd catodul este format de electrodul punctiform, curenții nu este condus.

Se cunosc, de asemenea, celule fotoelectrice cu lichide. Rezultate deosebit de interesante s-au obținut studiindu-se comportarea lichidelor în cîmp electric și magnetic.

Electronica lichidelor se află încă în stadiul ei incipient, cam în stadiul în care se afla cea a semiconductoarelor acum 40 de ani. Ținînd însă cont de ritmul accelerat de dezvoltare a științei se poate prevedea un termen cu mult mai scurt pentru ca noua ramură să ajungă la nivelul celor mai vechi.

Nadia Răutu

CHIMIE

Apa capătă titluri de noblețe

Pe lângă cultul *Soarelui* întîlnim la popoarele antice și un cult al *Apei*. Și nu e de loc greu să-i înțelegem pe strămoșii noștri. Fără apă este de neconceput orice formă de viață de pe Pămînt. Pînă și „regele naturii“, omul, este alcătuit în proporție de două treimi din apă obișnuită. De activitatea ei este strîns legată întreaga evoluție geologică a planetei noastre. Cea mai mare parte a proceselor tehnologice moderne care formează „nucleul“ industriei folosesc în mod obligatoriu apa.

Proprietățile apei au fost studiate în amănunțime. Și se părea că s-a clarificat totul. Dar, așa cum se întîmplă uneori în știință, „pe neașteptate“ au ieșit la iveală observații care au deschis un capitol nou în cunoștințele noastre despre apă.

Începutul a fost modest. În deceniul 1930—1940 fizicienii sovietici R. I. Berlaga, F. K. Gorski și alții au descoperit că dacă plasează într-un cîmp magnetic soluții apoase suprasaturate ale unor săruri, se modifică radical procesul de precipitare a cristalelor.

Savantul italian Piccardi a observat și el că dacă se îmbracă un vas cu apă într-o calotă de metal, capabilă să absoarbă undele electromagnetice care înconjoară Pămîntul, aceasta influențează considerabil viteza de sedimentare în apă a particulelor coloidale fine.

Mai tîrziu, colaboratorii unui institut din Harkov au stabilit că acționînd timp de fracțiuni de secundă cu un cîmp magnetic slab asupra apei îi modificau aproape toate proprietățile fizico-chimice: valoarea tensiunii superficiale, viscozitatea și chiar densitatea. Și mai uimitor e faptul că apa e capabilă să-și păstreze timp de câteva zile proprietățile astfel modificate.

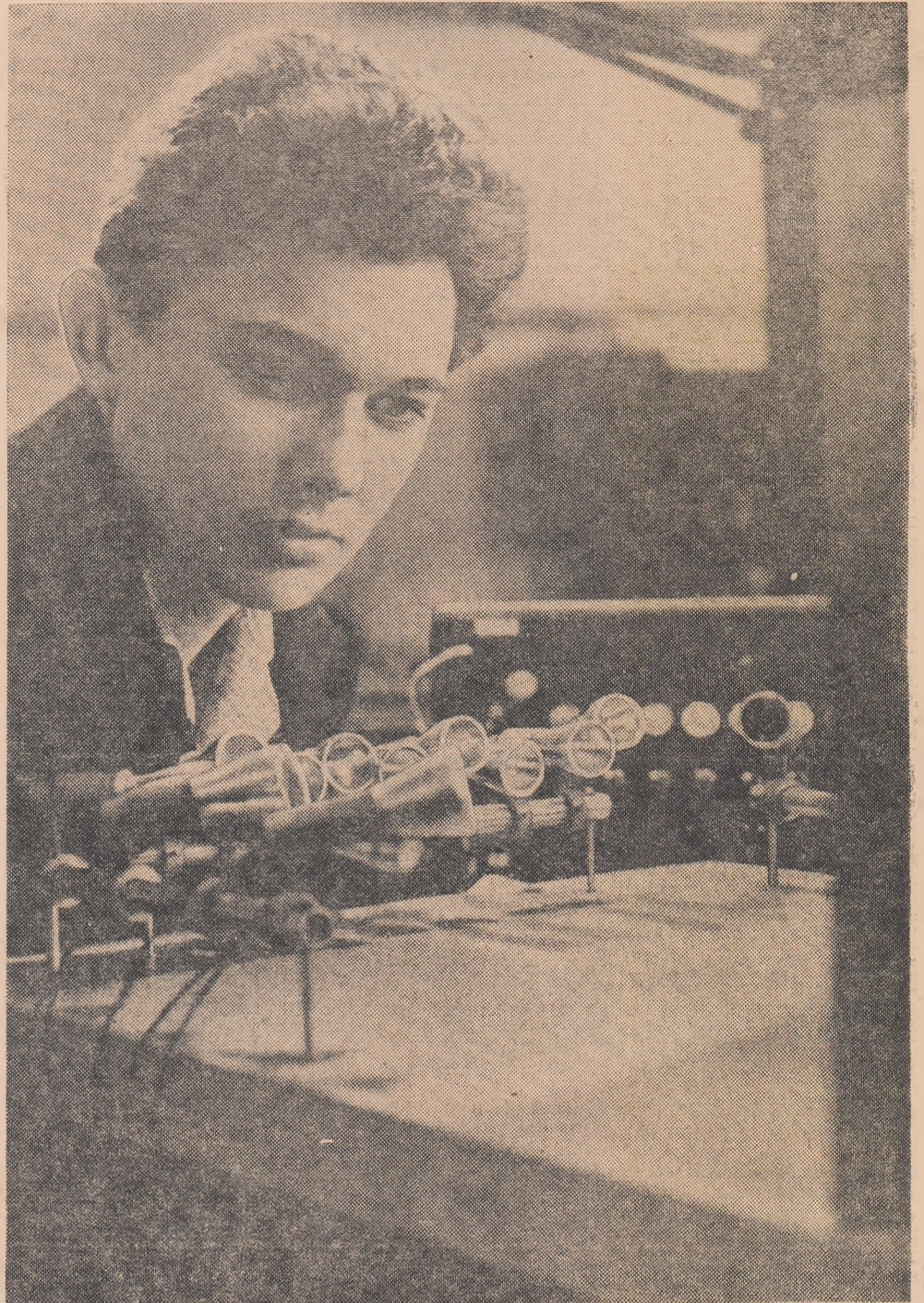
În numeroase articole și broșuri se fac încercări de a analiza teoretic aceste fapte surprinzătoare. Dar s-o spunem deschis: deocamdată nu li s-a găsit o explicație științifică. Aceste fenomene stranii sînt într-un fel legate de modificarea structurii apei sub influența cîmpului magnetic. Moleculele ei, unite între ele mai ales prin legături așanumite de hidrogen, relativ slabe, alcătuiesc agregate complexe, variabile. La gheață se observă o oarecare reglementare a acestor agregate. Apa obișnuită însă are o structură ajurată afinată, care poate fi ușor modificată sub influența unor forțe exterioare.

Nu-i ușor să ne imaginăm ce va aduce omenirii dezlegarea acestei enigme a naturii. Dar încă de pe acum există suficiente date incontestabile care ne îngăduie să afirmăm că tratamentul magnetic aplicat apei, această originală „innobilare“ a ei poate avea o însemnătate considerabilă. Așa, de pildă, s-a constatat că apa magnetizată modifică structura sărurilor degajate în generatoarele de abur în urma încălzirii apei. Astfel, în locul unui strat solid de piatră se formează doar un praf afinat, ce poate fi ușor îndepărtat.

Metoda de prevenire a formării pietrei după procedeele trecerii apei prin cîmpuri magnetice alternative se aplică cu mare efect economic în numeroase întreprinderi sovietice. Mai mult, s-a stabilit că în urma tratamentului magnetic, apa însăși începe să dizolve piatra depusă anterior. La un parc de automobile din Harkov radiatoarele a sute de mașini erau acoperite de un strat gros de piatră. După ce în decurs de o lună au fost spălate cu apă supusă tratamentului magnetic, piatra a dispărut.

În ultimii ani colaboratorii institutului „A. A. Skocinski“ au stabilit că tratamentul magnetic aplicat apei și suspensiilor influențează puternic și procesele legate de umezirea corpurilor solide cu apă. În felul acesta a devenit mai facilă operația de eliminare a apei de pe suprafețe solide. Și astfel vor putea fi considerabil accelerate (cu 20—50 la sută) unele procese „lente“ de innobilare a minereului și cărbunelui, cum sînt flotația, concentrarea și filtrarea. Mai mult, în unele cazuri sporește considerabil însăși eficiența tehnologică a flotației. S-a stabilit, de pildă, că tratamentul magnetic aplicat, înainte de flotație, apei și noroiului cu particule de rocă sfărîmată sporește la o seamă de minereuri procentul de extragere din ele a plumbului, cuprului și altor componente prețioase. Dacă ținem seama că prin procedeele flotației se extrag din minereuri majoritatea elementelor prețioase, că pe această cale se prelucerează anual în Uniunea Sovietică zeci de milioane de tone de minereu și cărbune ne apare limpede rolul metodei de tratare magnetică a apei și suspensiilor în industria minieră.

Cercetătorii de la Institutul politehnic din Novocerkassk au demonstrat că prin tratarea magnetică a apei s-a obținut accelerarea de două ori a procesului de solidificare a cimentului și sporierea rezistenței cărămizilor silico-calcare. Se

Un grup de tineri tehnicieni sovietici au realizat în laboratorul lor de radioelectronică o instalație de muzică în culori. În timpul interpretării unei bucăți muzicale instalația efectuează o analiză complexă a vibrațiilor sonore. Datele astfel obținute le transmite unui dispozitiv ce dirijează reflexoarele cu lumină colorată pe un ecran unde apar în formă de cerceulețe de diferite culori

semnalează de asemenea că prin metoda de tratare magnetică a apei s-a obținut reglementarea procesului de cristalizare a zahărului, a proceselor de polimerizare și a altor procese diferite ca formă dar esențialmente ca dependență de structura apei.

Și mai surprinzătoare sînt exemplele din domeniul lumii vii. Nefiind specialiști în medicină și biologie ne vom limita la expunerea lor cît mai prudentă cu putință. Din diverse publicații ale savanților japonezi rezultă că purtarea pe mînă a unor mici brățări magnetice influențează pozitiv tensiunea sanguină la oameni. S-ar putea să nu fie decît reclamă. Dar dacă ținem seamă de datele de mai sus, temeinic argumentate, despre sporierea considerabilă a capacității apei de a dizolva compuși greu solubili după ce în prealabil i s-a aplicat un tratament magnetic, sîntem tentați să ne oprim mai mult asupra problemei. Ba există chiar unele mărturii ale capacității apei „magnetizate“ de a grăbi creșterea plantelor. În sfîrșit, un ultim exemplu, cu totul și cu totul „exotic“: din prelucrarea statistică a datelor oferite de nenumăratele (circa 300 000) experiențe ale lui Piccardi a rezultat o anume legătură între activitatea solară, proprietățile apei și starea sănătății oamenilor. Se vede, aici își spun cuvîntul oscilațiile cîmpului magnetic al Pămîntului strîns legate de activitatea astrului nostru.

În încheiere, remarcăm că realizarea la scară industrială a tratamentului magnetic al apei este pe cît de simplă pe atît de ieftină. Pentru aceasta este suficient să se introducă în conducta de apă un inel conținînd în interior cîteva magneți de dimensiuni nu prea mari sau să fie plasați magneții împrejurul unui vas în care circulă apa.

După această lectură cititorul ar fi îndreptățit să tragă unele concluzii optimiste. Dar... nu vă pripiti. Căci uneori efectele prelucrării magnetice a apei scad mult sau se întîmplă să dispară cu desăvîrșire. Cu toate că asemenea cazuri sînt rare ele ne pun totuși în gardă. Firește, s-ar putea găsi și aici o soluție. Viitorul își va spune cuvîntul.

Prof. V. Klassen

V. Minkenokandidat în științe chimice

CLIMATOLOGIE

Pronosticul arborilor

Cercurile concentrice de pe trunchiurile arborilor sînt obiect de studiu deopotrivă pentru silvicultori, archeologi, istorici, botaniști iar de curînd și pentru climatologi. Archeologii determină cu ajutorul dendrocronologiei vîrstă construcțiilor vechi din lemn și climatologii ce climă a dominat diverse perioade din trecut. Cercurile de pe copaci sînt un fel de cronică a schimbărilor pe care le-a suferit clima de la un an la altul.

Dependența strînsă dintre fluctuațiile climatei și creșterea pădurilor de rășinoase a fost observată de Vladimir Adamenko, candidat în științe geografice, care a lucrat mai mulți ani cu o expediție glaciologică în regiunea muntoasă din Uralul de nord. Cu acest prilej el a adunat o sumedenie de date pe baza cărora a determinat clima regiunii respective în ultimii 500 de ani.

Pe baza acelorși materiale Adamenko a întreprins și unele studii comparative din care au rezultat concluzii interesante. Așa, de pildă, Adamenko a stabilit că modificările în creșterea copacilor sînt în multe privințe identice în Ural și Scandinavia. Arborii pe care i-a cercetat climatologul în nordul Uralului i-au îngăduit să alcătuiască un pronostic asupra climatei țărilor nordice pînă în anul 2000. El a arătat că pînă la sfîrșitul secolului nostru în Scandinavia se vor repeta, probabil, condițiile climatice de la începutul veacului al XIX-lea. Indicii dendrocronologici anunță pentru această perioadă continuarea procesului de încălzire a climatei în Scandinavia iar în Ural și Siberia terminarea acestui proces.

În următoarele decenii zona pădurilor va înainta spre nord. Copacii vor crește mai înalți iar rîurile de munte își vor spori debitul. În pragul secolului următor va continua topirea intensă a ghețarilor în Suedia și Norvegia. După care însă va seădea viteza de retragere a ghețarilor și pe la începutul secolului XXI se așteaptă în nordul Europei o perioadă de creștere a masivelor de gheață.

MICĂ ISTORIE

Coduri cifrate

Pe când se afla cu oștile lui departe de patrie, comandantul spartan Lysandros a interceptat o depeșă a inamicilor lui. Mesajul avea un aspect neobișnuit: o cingătoare de piele pe care erau scrijelite, în neorînduială, câteva litere. Dar Lysandros a înfășurat fișa de piele în jurul sceptrului său și literele s-au înlănțuit în cuvinte. Așa a aflat comandantul spartan despre intențiile secrete ale inamicului. Corespondența cifrată a fost cunoscută

și de vechii romani. În scrisorile trimise din Galia lui Cicero, Cezar folosea un șifretic foarte răspîndit în epocile următoare: el înlocuia fiecare literă a cuvîntului cu alta, de exemplu a patra în ordinea alfabetică.

Cu anii codurile cifrate s-au complicat. Și, complicîndu-se au pătruns în istorie, împletindu-și destinul cu al oamenilor și statelor.

În timpul războaielor religioase din Franța, cînd armata regală a asediat principală cetate a hughenotilor, a fost prins un ins care încerca să se strecoare prin zona asediată. Asupra lui au fost găsite niște versuri scrise cu o stîngăcie ce dădea de bănuț. În adevăr, examinate de matematicianul Antoine Rossignol (autorul de mai tîrziu al „Marelui cifru”, celebru în timpul lui Ludovic al XIV-lea) versurile s-au dovedit o epistolă cifrată prin care comandantul orașului încercuit își înștiința aliații că proviziile asediaților erau pe sfîrșite. Epistola descifrată a fost înapoiată asediaților și aceștia s-au recunoscut învinși.

În anii de domnie a lui Ludovic al XIV-lea s-a dezlănțuit o adevărată pasiune

pentru scrierea cifrată. Pasiune care a făcut și victime. Una din ele a fost ofițerul de Rohan căruia îi plăcea să se laude că ar fi în stare să descifreze cel mai complicat cifru și care, în plus, era implicat în afaceri politice nu prea curate. Într-o bună zi de Rohan a fost arestat și închis în Bastilia. Prietenii lui, știindu-l mare maestru în citirea cifrurilor secrete, i-au transmis o cămașă pe a cărei manșetă i-au scris, în semne convenționale, că nimeni nu l-a trădat și deci nu există nici o dovadă împotriva lui. De Rohan n-a găsit, însă, cheia cifrului, a mărturisit totul și a plătit cu capul pentru lăudăroșenia sa.

O telegramă nedescifrată a determinat soarta, nu mai puțin tristă, a mareșalului napoleonian Murat. Intenționînd să treacă de partea Austriei, mareșalul a început să ducă tratative secrete. Dar, neprimind răspuns la propunerea sa, a reluat lupta

alături de armatele lui Napoleon. El se afla aproape de Roma cînd un curier din Viena i-a înmînat o scrisoare cifrată. Murat n-a putut, însă, s-o descifreze și, nu se știe de ce, a dedus că a fost refuzat. În realitate, austriacii îi acceptaseră condițiile și rămîinerea lui mai departe în tabăra francezilor, după primirea scrisorii cifrate, a fost apreciată ca o trădare. De aceea cînd mai tîrziu, în bătălia de la Leipzig, Murat s-a predat aliaților, a fost executat.

Istoria codurilor cunoaște și așa zisul cifru alegoric. În secolul XVIII, de pildă, blănarul ambasadorului francez la Petersburg scria unui prieten, blănar și el, din Franța: „La Petersburg se poartă blana de lup. Am auzit că Herr Emmerich din Berlin a comandat 30 000 de piei. Oare de unde va procura bani să le plătească?” Iar pentru „blănarul” din Paris scrisoarea suna cam așa: „Rusia și Austria intenționează să încheie o alianță. Regele Prusiei cere Angliei 30 000 de soldați. Dar va fi dezamăgit, pentru că îl așteaptă un refuz”.

Nici secolul următor n-a fost scutit de „febra” cifrului. De data aceasta de isto-

ria lui sînt legate nume celebre ca Edgar Poe, Conan Doyle și chiar Balzac. În romanul „Fiziologia căsătoriei” marele romancier francez a umplut trei pagini cu criptograme de a căror descifrare s-au ocupat cei mai buni specialiști în materie.

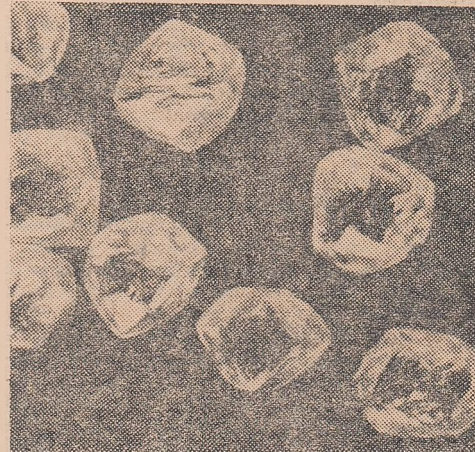
(Din „Nedelea”)

SUPERSTIȚII

Vraja nestematelor

Pietrele prețioase au fost apreciate, din cele mai vechi timpuri, pentru coloritul și strălucirea lor. Mai mult, oamenii obișnuiau să le atribuie puteri miraculoase și preferau să poarte o anumită nestemată de dragul anumitor însușiri ale ei. Pînă în secolul al XVI-lea și chiar mai tîrziu a dăinuit credința că nobila strălucire a diamantului, de pildă, are darul de a potoli mînia, că roșul sîngeriu al rubinului acționează înviorător asupra organismului, împășpătează memoria și insuflă curaj și că perlele și mărgearul își schimbă culoarea cînd sînt purtate de un bolnav. Safirele erau recomandate cu stăruință îndrăgostiților căci posedau prețioasa însușire de a feri de trădare și minciună. Nu întîmplător cea mai mare parte a giuvaericelelor din secolul al XVI-lea au fost împodobite cu albastrele safire. Despre jaspul verde cu picățele roșii, originar din Egipt, se spunea că poate să vindece orice boală și să facă inofensiv veninul. Un împărat al Bizanțului, fiind bolnav, a poruncit să i se meșterească din jasp o cupă de care nu s-a despărțit pînă la însănătoșire.

Nu se știe dacă există vreo legătură între credința că ametistul îi face pe băutori să nu se îmbete și popularitatea de care s-a bucurat această piatră în evul mediu. Cert este că ametistul, varietate destul de banală a cristalului de munte dar cu o plă-

Diamante de Ural

cută nuanță violacee, a fost prețuit, vreme îndelungată, mai mult decît rubinul. Celebrul colier de ametiste al reginei Angliei, confecționat în secolul al XVIII-lea, a costat o sumă fabuloasă (20 000 de ruble-aur). Ametistul a coborît pe treptele inferioare ale ierarhiei nestematelor abia în secolul nostru, cînd se extrage în cantități mari.

(Din „Technika molodioji”)

EGALE ÎN DREPTURI

Ce e mai greu?

Pînă acum onoarea de a se fi avîntat singuri pe oceane a revenit numai bărbaților. De cînd și-au cîștigat drepturi egale, femeile țin însă cu tot dinadinsul să și le afirme chiar atunci cînd e vorba de „originalități”.

De ce numai Alain Gerbault și Bombard, și-a zis navigatoarea Sharon Sites, în vîrstă de 34 ani, din Los Angeles? Nu i-a trebuit prea mult să-și echipeze barca cu pinze și s-a lansat singură în Pacific. După 40 de zile a acostat în Insulele Hawaii, la Honolulu, unde nu a ajuns însă chiar nevătămată, așa încît a nimerit direct la spital. Răul nu era prea mare: în cursul traversării își fracturase încheietura la o mînă.

Deși a rămas incintată de lunga ei călătorie (3700 de kilometri) Sharon Sites a declarat că nu ar mai repeta-o în asemenea condiții. De foame sau de sete nu a avut a se plînge căci luase cu ea alimente pentru 65 de zile și apă potabilă pentru 90. Fusesse însă complet singură, nici măcar un aparat de radio nu-i asigurase legătura cu lumea. Timp de 12 zile avusese drept tovarășă o mică broască țestoasă tailandeză, dar și aceasta murise.

Răuvoitorii și-au pus întrebarea: ce este oare mai greu pentru o femeie: să traverseze singură Oceanul Pacific sau să nu scoată nici o vorbă timp de 40 de zile?

E. Okunev

varia

MODERNIZĂRI

Cafenea într-o moară de vînt

În pitoreasca insulă estoniană Saaremaa sînt multe mori de vînt. Ele au abandonat, desigur, vechea lor înțelepciune dar sînt pe cale de a se „recalifica”. Astfel, moara de vînt ce se zărește prin ferestrele sanatoriului „Simera” a și devenit... cafenea. Înălțată pe o colină în apropierea sanatoriului, construcția s-a arătat destul de încăpătoare iar zidurile ei de piatră destul de solide pentru a nu necesita decît unele mici reparații. Ait proiectul noii cafenele cît și amenajările necesare au fost executate de personalul medical al sanatoriului.

Transformarea morii în cafenea n-a fost numai pe placul localnicilor. Turisții, cu a căror affluentă frumoasa Saaremaa e obișnuită, au găsit ideea excelentă. Să scrii prietenilor cîteva rînduri dintr-o moară de vînt nu înseamnă oare să fii puțin... Daudet?

DE PRETUTINDENI

Consumați cu încredere produsele noastre

Nu de mult, profesorul Maskleiber, specialist în igiena alimentației, a făcut o descoperire care s-a dovedit să pară doar amuzantă: carnea de șoarece conține de douăsprezece ori mai multe calorii decît cea de vacă. Plină de simf-practic, o fabrică de conserve din Chicago s-a și grăbit să producă cutii cu carne de șoarece.

Concurență telefericelor

Mania recordurilor de tot felul a ajuns o modă periculoasă. Acrobatul Henri Rechatin a parcurs 1600 de metri pe un cablu întins între doi munți deasupra barajului de la Grangen. Cablul se balansa liber deasupra prăpastiei, a cărei adîncime ajunge pe alocuri pînă la 240 metri. Pînă acum recordul fusese deținut de Rudy Omankovski care străbătuse 1200 metri deasupra lacului Geradmer din munții Vosgi.

Cînd dezgropi morții

Tim Bohler, student al Facultății de drept de la Oxford, a descoperit ordonanța unui rector, plecat de mult dintre cei vii, în baza căreia fiecărui candidat trebuia să i se pună la dispoziție, în timpul examenului, o sticlă de bere. Cu cîteva zile înainte de examen, Tim a înaintat la rector o cerere în acest sens. El a primit berea, dar concomitent i s-a înmînat și o decizie de amendare cu cinci lire, căci nu se prezentase la examen încins cu sabia universitară, după cum prevedea o ordonanță și mai veche.

Soluția cea mai economică

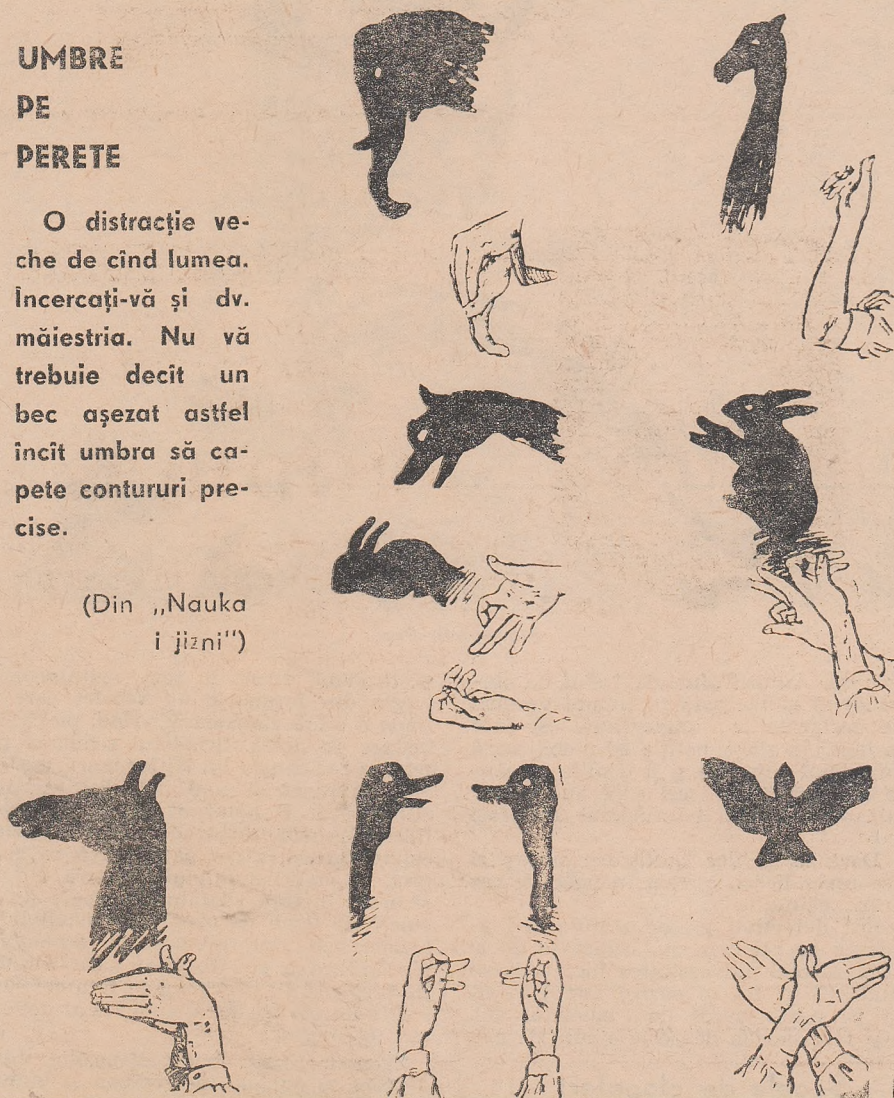
În urma acțiunii introduse de vecinul său, Christopher C. Baxter din Aberdeen (Scoția) a fost condamnat să-și scoată împrejmuirea de sîrmă ghimpată care se întindea pe 16 metri lungime, pe motiv că vecinul se rănise de mai multe ori în ea. Economicos din fire, Christopher și-a ales metoda care i s-a părut cea mai potrivită: după o muncă titanică, în decurs de cinci săptămîni a reușit să taie cu un clește toți ghimpii de pe sîrmă.

(După „Nedelea”)

UMBRE PE PERETE

O distracție veche de cînd lumea. Încercați-vă și dv. măiestria. Nu vă trebuie decît un bec așezat astfel încît umbra să capete contururi precise.

(Din „Nauka i jizni”)

ȚESĂTURI IMPRIMATE

- DIFTINĂ ● FINET
 - BORSEC, INDIAN
 - ENKA-PIJAMALE
- și țesături vopsite în fir și în bucată pentru cămăși și costume produse de

ÎNTREPRINDERILE
TEXTILE GALAȚI

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

ELEGANT ÎMBRĂCAT

CU
CONFECȚIILE
PRODUSE DE

STEAUA ROȘIE
SIBIU

- GOSPODINE, folosiți!
- Oala pentru fiert lapte
 - Oala pentru fiert cartofi
- produse de:

EMAILUL ROȘU

MEDIAȘ

AVANTAJE: laptele nu dă în loc, cartofii fierb în aburi repede și nu se sfărâmă.

PENTRU
CONFECȚII
CEREȚI
ȚESĂTURILE
DE
MĂTASE ȘI RELON
PRODUSE DE,

mătasea roșie
CISNĂDIE

Dulciurile sînt un izvor de energie pentru organism, avînd un conținut bogat în zahăr și vitamine.

Sortimentele preferate le găsiți la

MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT

Economice, stabile, grosimi uniforme, randament sporit la croire, perfect plane, formate practice, se pot furniza etc.

DOMENII DE UTILIZARE

• Mobilier • plafoane • pereți despărțitori • amenajări interioare • vagoane tramvai • lambriuri • construcții navale etc.

Greutate specifică 60 kg/mc.

Grosimi: 8. 12. 16. 19. 22 mm.

Formate: 1830/3660, 1830/1830, 2440/1830, 1220/1830 mm.

**C.I.L.
BRAILA**

Ultima şansă

— ...Cu primul meu divorț am avut foarte puțină bătaie de cap. I-am lăsat Marisiei covorașul și divanul, căpătate de la o mătușă, am vîrît în buzunar periuta de dinți și adio! Ce vremuri! — oftă interlocutorul meu plin de regrete.

Ba chiar mi s-a părut că ochii i s-au încetășat.

— Divorțul următor a fost ceva mai complicat, continuă el. Trebuia să împărțim un șifonier triplu, o masă, un bufet nu prea nou dar în stare bună, un pătuț de copil cu plasă... Ei, dar ce să mai lungim vorba! Eram tânăr, ușuratic, o iubeam la nebunie pe viitoarea mea soție, a treia...

I-am spus deci celei de-a doua: „Ia-ți bufetul și pătuțul, sînt un om cumsecade. Eu am să iau șifonierul, masa și covorașul. Îți dai seama că mi-ăr fi greu acum, cînd încep o viață nouă, să mă dau jos din pat și să calc cu picioarele goale pe podeaua rece”. Ea s-a învoit, era bună la suflet, aș păcătuî să spun altfel...

Aici interlocutorul meu oftă din nou. L-am privit mirat.

— Avea, desigur, cursurile ei, rectifică el plin de tact. Povestea s-a terminat prin faptul că șifonierul l-am lăsat celei de-a treia soții. De altfel, lemnul putrezise și ușile scîrțiau. Mai aveam și radio, aspirator și mașină de spălat. Ce-i drept, de o construcție învechită, dar pentru spălat scutece mergea. Tocmai de aceea nu voiam să mă despart de ea. Nu de nevastă, se înțelege, ci de mașină. Da, orice s-ar zice, a fost bine, oftă el. Aș îndrăzni să spun chiar că împărțirea lucrurilor a fost o adevărată plăcere.

În timpul celei de-a patra căsnicii am agonisit câteva lucruri, continuă el satisfăcut. Un frigider, o barcă cu motor, un televizor (din fabrică un model învechit, cu ecranul mic). Orișicît, nu l-am regretat prea mult cînd i l-am lăsat soției și copiilor după divorț... Am avut, însă, disconfort neplăcut. Renunțarea la barcă m-a făcut să sufăr de-a binelea... Știi, am fost nevoit să-mi cumpăr un automobil, altă soluție n-aveam... Acum sîntem în posesia unui frigider, a unui televizor model nou, a unei mașini de spălat cu centrifugă și instalație pentru încălzirea apei, a unui cămin electric de tipul cel mai nou... Dar e timpul să plec, se întrerupse el trăgînd cu ochiul la ceas. Mi-a făcut plăcere să stăm de vorbă...

— Dar cum rămîne cu Elisabeta? l-am

întrebat eu. Afirmăi sus și tare că numai pe ea o iubești cu adevărat. Ai de gînd să te însori cu ea?

Pe fața lui se așternu o expresie de cumplită suferință.

— Ce sînt eu de vină dacă industria a început să producă frigider, televizoare

și mașini de spălat așa de bune! (glasul îi era înecat de lacrimi). Dacă s-ar fi defectat ceva aș fi lăsat totul baltă, aș fi divorțat și m-aș fi căsătorit cu Elisabeta.

L-am urmărit cu privirea cum se instalează în mașină și pornește motorul. Cînd automobilul a luat-o din loc am observat pe port-bagaj o zgîrietură.

Și m-am gîndit că Elisabeta mai are o ultimă şansă...

V. Lubkovskaia

— Vrei să mori de ris? Vino repede să vezi ceva: am scăpat cearșaful în capul poștaşului!

Cine sînt eu?

Nu știu cum se face că sînt luat întotdeauna drept altul. Oamenii pe care nu i-am cunoscut niciodată mă bat pe umăr și-mi zburdă în ureche: „Noroc, mă, fir-ai tu să fii!” După care sar cît colo, se holbează la mine și biuguie: „Scuzați-mă, semănați leit cu Cutare”.

Asemenea neplăceri mă pîndesc pretutindeni. În avion stewardesele îmi întind un palton străin, apoi se scuza: „Credeam că sînteți vecinul dumneavoastră”. Pînă și animalele mă iau drept altcineva. Zilele acestea căfelul unui prieten a încercat să mă muște de gleznă. „Crede că ești poștaşul” — mi-a explicat prietenul. Am impresia că alți oameni seamănă mai bine cu mine decît eu însumi.

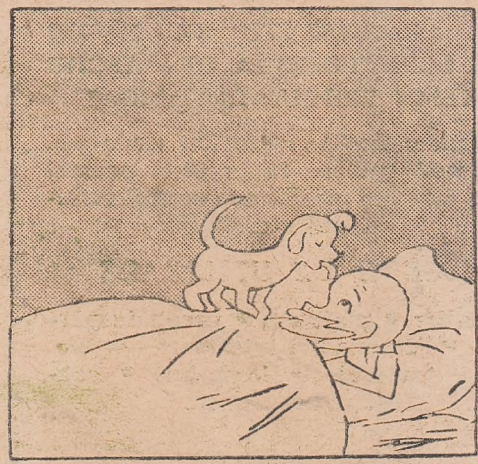
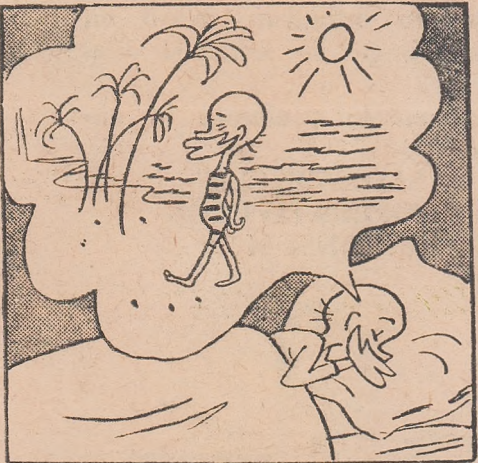
Fața mea nu se întipărește în memoria oamenilor. Întru, de exemplu, într-un magazin aglomerat cu intenția să-mi cumpăr o cămașă. Răzbat cu greu pînă la teighea, pun stăpînire pe atenția vinzătorului și-i spun ce doresc. El scoate cămașa din raft, se întoarce la teighea și cercetează, fără succes, marea de fețe omenești. Îi fac semn cu mîna ca să-i atrag atenția. „Scuzați-mă, îmi spune el, alunecînd cu privirea peste mine, altcineva mi-a cerut cămașa asta”.

Nu pot să intru în bodegă fără să stîrnesc entuziasmul cîte unui bețiv: „Lumea-i mică, prietene”, strigă el, venînd spre mine pe două cărări. Mă fac că nu-l observ, dar el mă privește plin de reproș cu ochii lui încetășați și-mi spune: „Nu-ncerca să mă duci pe mine, amice. Doar n-ai uitat celula nr. 368!” Observ că ceilalți consumatori mă privesc dezaprobat. Cine sînt eu, la urma urmei, ca să-mi reneg tovarășul numai pentru că soarta i-a fost potrivnică? N-am încotro și-i ofer un păhărel. El mă îmbrățișează și se pornește să cînte.

De regulă, îmi recrutez sosiile dintre oameni decăzuți. Așa pare cel puțin dacă judecăm după exclamațiile lor: „Hai noroc, destrăbălat bătrîn!” sau: „Hei, șmecherule, ai și scăpat de la răcoare?” Există, însă, undeva un „alter-ego” al meu pe care aș dori să-l cunosc. Nu de mult un ins necunoscut în palton negru s-a furișat tipit spre mine și mi-a șoptit: „Holul teatrului X. La douăsprezece punct. Numărul va fi asupra mea”. Apoi s-a făcut nevăzut în mulțime.

Să fi fost un contrabandist? Un gangster? Un excentric? Către amiază n-am mai putut răbda și am pornit glonț spre teatru. În hol se plimba de colo-colo, nerăbdător, omul în palton negru. M-am oprit în fața lui. El m-a privit dar nu m-a recunoscut. Apoi, posac, și-a consultat ceasul, s-a răsucit în călcie și a plecat.

Dar lucrul cel mai trist din toată povestea asta e că m-am simțit vinovat.

Fără cuvinte

Atunci mi-a încolțit ideea că e de datoria mea să-i avertizez pe oameni că sînt un uzurpator. Acum citeva zile am fost invitat la o masă. La un moment dat s-a apropiat de mine o cucoană respectabilă și m-a privit cu ochi care păreau că întrebă: „Parcă ne-am mai întîlnit undeva?” Hotărît să preîntîmpin orice confuzie am declarat de la bun început: „Scuzați-mă, eu nu sînt cel drept care mă luați”. Vestea a părut s-o surprîndă, dar și mai surprîns am fost eu cînd am aflat că respectabila cucoană era chiar gazda mea.

Începe să mă obsedeze o idee fixă. În fiecare noapte mă visez înconjurat de oglinzi în care se reflectă chipuri care-mi seamănă atît de mult încît nu mai pot să-mi dau seama care din ele e al meu. Mă surprînd, de la o vreme, dînd bună ziua imaginii mele din oglindă. Ieri un trecător mi-a spus pe nume, apoi m-a scrutat atent și a clătînat din cap: „Mi s-a părut că sînteți altcineva. Iertați-mă, abia acum îmi dau seama că, de fapt, nu-i semănați de loc”.

Sau poate, într-adevăr, sînt altcineva?

(Din „Nedclea”)

Greșeala a fost reparată

Ne-am întors acasă cu coșurile pline vîrf cu ciuperci. Pentru a evita o intoxicație în masă a familiei, tata luă o hotărîre înțeleaptă:

— Supa de ciuperci s-o guste întii moțanul nostru Napoleon.

— După aceea putem s-o mîncăm liniștiți, adăugă mama.

Zis și făcut. Supa avea un miros imbiator. Napoleon își consumă porția cu voluptate după care, lingîndu-se pe bot, dispăru printre pernele de pe canapea.

Am început să mîncăm și noi. Deodată fața tatei se contractă într-o grimasă de groază. Ne întoarscrăm capetele în direcția privirii lui și înlemnîrăm: Napoleon era cuprins de convulsii!

Niciodată nu mi-am închipuit că la clipe de ananghie familia noastră putea să acționeze atît de organizat și, mai ales, operativ. Ne-am ridicat ca împinși de un resort și ne-am repezit la policlinică. Urletul emis pe trei voci „Ne-am intoxicat!” a deschis în fața noastră toate ușile.

Peste puțin timp am făcut cale întoarsă spre casă, bucurîndu-ne de viețile proaspăt recîștigate și de deliciosul vid din stomac. Sărmanul Napoleon!

...Acasă ne aștepta următorul tablou: Napoleon, tolănit pe canapea, lîngă drăgăstos șase pisoi minusculi și adorabili. Ne-am îndreptat greșeala pe loc și am schimbat numele pisicii, dîndu-i unul potrivit, Madame de Pompadour.

(Din „Krokodil”)

Implacabilul diagnostic

Ședința Comisiei pentru studierea metodelor de îmbunătățire a calității cleiului otrăvitor de pe hîrtia contra muștelor dura de patru ore încheiate.

Participanții erau invăluți într-un nor dens de fum de țigară. Scrumierele deveniseră neîncăpătoare.

Directorul producției prezentă o mostră de hîrtie unsă cu clei de cea mai bună calitate. Apoi deschise solemn o cutioară de carton din care țîșniră, fericite că-și recăpătau libertatea, trei muște. Ele dădură țîrcoale lămpii de care era alîrnătată hîrtia apoi, aterizînd pe suprafața ei lipicioasă, se delectară degustînd cleiul cel nou și își reluară zborul. După citeva viraje care ar fi făcut cînstă oricărui pilot de încercare, muștele se prăbușiră

brusc, își agitară nițelus lăbuțele și-și dădură duhul.

Directorul aruncă celor prezenți o privire triumfătoare. Dar bucuria îi fu de scurtă durată. Medicul responsabil cu autopsia animalelor de experiență cercetă cele trei cadavre cu maximum de atenție și rosti un diagnostic implacabil: „Intoxicație cu nicotină”.

(Din „Krokodil”)

— Înainte de a pleca trebuia să fi făcut exerciții de montare a cortului.

Milițianul

E aproape de două ori mai înalt și mai lat în umeri decît mine. Iarna și vara, pe ger și pe arșiță îl vîd la postul lui, la intersecție, veghind asupra vehiculelor oamenilor, îndrumîndu-i, explicîndu-le regulile de circulație și, uneori, admonestîndu-i.

Îl admir mai cu seamă iarna cînd stă la intersecția lui pe un ger care pe mine mă face să mă uit cu teamă, din odaia încălzită, la termometrul agățat de fe-reastră.

Într-o noapte de decembrie cînd, ca de obicei, milițianul se afla la postul lui, n-am mai putut să rabd, m-am apropiat și i-am spus tot ce gîndeam despre el:

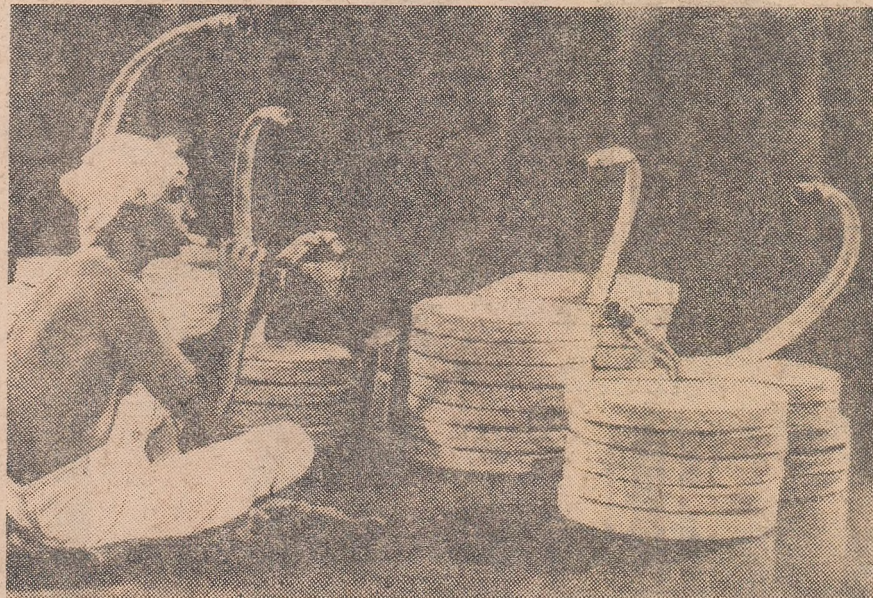
— Ești un om mare și nobil. Te urmăresc de mult. Ai salvat multe vieți, pe mulți i-ai ferit de un pas greșit...

El mă privi îngrijorat, mă bătă pe umăr amical și-mi spuse:

— Cetățene, dacă ești băut du-te acasă și te culcă!

I. Jigur

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

Îmblinzitorul de furtunuri